

# De tegenvallende actieradius binnen het bereik van non-conformiteit

Bb 2024/40

*In het arrest van de Hoge Raad van 28 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:980, staat de vraag centraal of een werkelijke actieradius van een auto die afwijkt van de bij de verkoop vermelde actieradius non-conformiteit tot conclusie kan hebben.*

## 1. Inleiding

Elektrische auto's verschillen op een aantal belangrijke punten van brandstofauto's. Ten eerste komen elektrische auto's doorgaans minder ver op een volle accu dan brandstofauto's op een volle brandstoftank en ten tweede duurt het vullen van de accu langer dan het vullen van de tank van een brandstofauto. Deze twee omstandigheden maken dat de actieradius (hoe ver komt een auto met een volle accu) voor veel kopers de bijzondere aandacht heeft bij de aanschaf van een elektrische auto.

Op grond van Europese regelgeving wordt het verbruik van alle auto's die in Europa verkocht worden (brandstof en elektrisch) gemeten volgens een gestandaardiseerde methode, de WLTP-cyclus.<sup>2</sup> Op die manier kan het verbruik van verschillende auto's met elkaar worden vergeleken. Het WLTP-verbruik moet ook worden vermeld in de verkoopinformatie. Op basis van het verbruik en de capaciteit van de brandstoftank/accu kan vervolgens de actieradius van een auto bepaald worden. Het verbruik van een auto kan in de praktijk echter afwijken van het verbruik dat met de WLTP-cyclus is gemeten omdat ook externe factoren, waaronder de rijstijl van de bestuurder, bepalend zijn voor het energieverbruik. Bij elektrische auto's heeft ook de buitentemperatuur een grote invloed op de actieradius omdat de accucapaciteit bij een lagere temperatuur afneemt en de accucapaciteit in dat geval ook moet worden benut om de binnenruimte van de auto te verwarmen (bij brandstofauto's wordt daarvoor de restwarmte van de motor gebruikt). Dat de werkelijke actieradius van een elektrische auto afwijkt van de bij de verkoop vermelde actieradius, kan ertoe leiden dat kopers onaangenaam verrast worden. Dat was ook aan de orde in de zaak die ten grondslag ligt aan het arrest van de Hoge Raad van 28 juni 2024.<sup>3</sup> Daarin werd de verkoper van een elektrische auto door de koper aangesproken tot vergoeding van (ontbindings)schade die de koper heeft geleden als gevolg van de tegenvallende actieradius.

## 2. Casus

Eind november 2018 heeft een Jaguardealer een Jaguar I-PACE met een prijs van bijna € 90.000,- geleverd aan een klant. Deze auto zou volgens de advertenties van Jaguar een grote actieradius hebben van 480 kilometer, gemeten volgens de WLTP-cyclus. Bij de vermelding van de actieradius werd het voorbehoud gemaakt dat de daadwerkelijke actieradius afhankelijk is van auto- en accuconditie, de route, de omgeving en de rijstijl. Dat de actieradius in de praktijk lager zou uitvallen dan de WLTP-actieradius, was ook algemeen bekend. Zo schreef NRC Handelsblad in juni 2018 over de Jaguar I-Pace:

'Het accupakket van 90 kWh zorgt voor een actieradius van 480 kilometer, volgens de nieuwe WLTP-test. Bij normaal woon-werkverkeer komt hij ongetwijfeld in de buurt. Met het rijgedrag waartoe hij uitlokt is dat uitgesloten (...)'<sup>4</sup>

Al binnen een maand na de aflevering (in december) meldde de klant zich weer bij de dealer omdat hij ontevreden was over de actieradius die in de praktijk onder de winterse, koude, omstandigheden in november en december hooguit 300 kilometer bedroeg. De klant heeft de koopovereenkomst daarom ontbonden. Omdat de dealer de ontbinding niet accepteerde en de auto niet wilde terugnemen, is de auto na circa vier maanden met nog geen 2500 kilometer op de teller door de klant doorverkocht voor een bedrag van € 65.000,-. De klant heeft vervolgens de dealer gedagvaard en betaling van circa € 25.000,- gevorderd (het verschil tussen de aan- en verkoopprijs), omdat de auto volgens hem niet beantwoordde aan de overeenkomst.

## 3. Conformiteit

Een door de verkoper afgeleverde zaak moet aan de overeenkomst beantwoorden. In andere woorden: de door de verkoper afgeleverde zaak moet overeenkomen met de zaak die hij aan de koper heeft verkocht. Dit wordt het conformiteitsvereiste genoemd. Dit vereiste is vastgelegd in artikel 7:17 lid 1 BW. In artikel 7:17 lid 2 BW is nader uitgewerkt wanneer een zaak niet beantwoordt aan de overeenkomst. De eerste zin van dit artikellid luidt:

'Een zaak beantwoordt niet aan de overeenkomst indien zij, mede gelet op de aard van de zaak en de mededelingen die de verkoper over de zaak heeft gedaan, niet de eigenschappen bezit die de koper op grond van de overeenkomst mocht verwachten.'

1 Lucas van Walraven is advocaat bij Van Benthem & Keulen B.V. te Utrecht.  
2 Verordening nr. 715/2007, Verordening 2017/1151 en Uitvoeringsverordening 2017/1153. WLTP staat voor *Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure*.  
3 HR 28 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:980.

4 B. van Putten, 'Zoetgevooisde oerkrachten', *NRC Handelsblad* 9 juni 2018, p. I.9.

Welke eigenschappen een koper mag verwachten wordt bepaald door de omstandigheden van het geval.<sup>5</sup> Van deze omstandigheden zijn er twee met zoveel woorden in artikel 7:17 lid 2 BW opgenomen, namelijk de aard van de zaak en mededelingen die de verkoper over de zaak heeft gedaan. Andere omstandigheden die relevant kunnen zijn, zijn de hoogte van de prijs, het soort winkel waarin de zaak is gekocht en de deskundigheid van partijen.<sup>6</sup>

De tweede zin van artikel 7:17 lid 2 BW luidt:

‘De koper mag verwachten dat de zaak de eigenschappen bezit die voor een normaal gebruik daarvan nodig zijn en waarvan hij de aanwezigheid niet behoefde te betwijfelen, alsmede de eigenschappen die nodig zijn voor een bijzonder gebruik dat bij de overeenkomst is voorzien.’

Met ‘normaal gebruik’ wordt het gebruik bedoeld dat naar algemene maatstaven als normaal kan worden aangemerkt, oftewel het gebruik waarvoor de zaak bedoeld is.<sup>7</sup> Ten aanzien van ‘bijzonder gebruik’ geldt dat dit bij de overeenkomst moet zijn voorzien. Dat veronderstelt dat de verkoper op de hoogte moet zijn geweest van het voorgenomen bijzondere gebruik door de koper en dat de verkoper aan de koper duidelijk heeft gemaakt dat de zaak voor dat bijzondere gebruik geschikt is.

In sommige gevallen rust op de koper een onderzoeksplicht op grond waarvan hij nader onderzoek moet doen naar de eigenschappen van de te kopen zaak. Of er sprake is van een onderzoeksplicht is ook weer afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Een koper die zijn onderzoeksplicht niet nakomt, kan zich niet op non-conformiteit beroepen ten aanzien van eigenschappen die hij zelf had moeten ontdekken.<sup>8</sup>

## 4. Gerechtshof

Terug naar de zaak van de teleurgestelde Jaguarkoper. De rechtbank wees zijn vordering in eerste instantie af maar in hoger beroep wees het gerechtshof de vordering wel toe. Daarbij overwoog het hof eerst dat een elektrische auto ook met een kleine actieradius nog steeds voor normaal gebruik geschikt is omdat er nog steeds mee gereden kan worden. Volgens het hof komt het er daarom op aan of de koopovereenkomst voorzag in een bijzonder gebruik waarvoor een actieradius van 300 kilometer onder winterse omstandigheden onvoldoende zou zijn.<sup>9</sup> Het hof past hier dus tweede zin van artikel 7:17 lid 2 BW toe, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen normaal gebruik en bijzonder gebruik.

Vervolgens overwoog het hof dat de daadwerkelijke actieradius van 300 kilometer ruim 35% kleiner is dan de geadverteerde 480 kilometer en dat de koper met zo'n aanzienlijke afwijking, ondanks het gemaakte voorbehoud, geen rekening hoefde te houden. Op grond van de overeenkomst zou de geleverde auto volgens het hof een significant grotere actieradius moeten hebben dan 300 kilometer.<sup>10</sup> De schadevergoedingsvordering van de koper wordt op basis daarvan (grotendeels) toegewezen.

## 5. Hoge raad

De dealer stelt tegen het arrest van het hof cassatie in omdat het hof volgens hem ten onrechte heeft geoordeeld dat de koopovereenkomst voorziet in een bijzonder gebruik waarvoor een actieradius van 300 kilometer onvoldoende zou zijn en omdat het oordeel van het hof tegenstrijdig zou zijn met de eigen constatering van het hof dat ook een auto met een kleine actieradius nog steeds voor normaal gebruik geschikt is.

De Hoge Raad laat het arrest van het hof in stand omdat het hof de eerste zin van artikel 7:17 lid 2 BW juist heeft toegepast. Het hof heeft namelijk beoordeeld welke eigenschappen de koper van de Jaguar mocht verwachten. Daarbij hoorde een actieradius van in elk geval meer dan 300 kilometer. Wat het hof heeft overwogen over het normale of bijzondere gebruik dat al dan niet bij de overeenkomst was voorzien (zoals bedoeld in de tweede zin van artikel 7:17 lid 2 BW) doet volgens de Hoge Raad niet ter zake.<sup>11</sup>

Dit oordeel van de Hoge Raad is contrair aan de conclusie van de A-G die juist strekte tot vernietiging van het arrest van het hof. Volgens de A-G heeft het hof ten onrechte vastgesteld dat de overeenkomst voorzag in een bijzonder gebruik omdat niet is gebleken dat de koper een voorgenomen bijzonder gebruik aan de verkoper heeft gemeld. Het hof heeft ter onderbouwing daarvan namelijk slechts vastgesteld dat de actieradius te veel afweek van wat de koper op grond van de opgegeven WLTP-actieradius mocht verwachten. Dit is de toets van de eerste zin van artikel 7:17 lid 2 BW en heeft met normaal of bijzonder gebruik niets van doen.<sup>12</sup>

Hoewel de redenering van het hof over de verwachtingen van de koper bij toepassing van de eerste zin van artikel 7:17 lid 2 BW ook volgens de A-G juridisch juist kan zijn, was het volgens de A-G toch onwenselijk om het arrest van het hof in stand te laten omdat er van het arrest een onbedoelde precedentwerking uit zou kunnen gaan. Volgens de A-G had het hof, als het inderdaad bedoeld had om zijn beslissing te baseren op de eerste zin van artikel 7:17 lid 2 BW en niet op bijzonder gebruik dat bij de onderhavige koopovereenkomst zou zijn voorzien, nader onderzoek moeten doen naar wat een gebruikelijke afwijking van de WLTP-actieradius onder bepaalde omstandigheden is. Daarover had het hof zich kunnen laten adviseren door een deskundige. De Hoge Raad

5 HR 21 mei 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL8295 (*KTDC/Impro Hergiswil A.V.*), r.o. 4.1.2.

6 Deze voorbeelden zijn afkomstig uit de parlementaire geschiedenis bij artikel 7:17 BW en zijn niet-limitatief, zie Asser/Hijma 7-I 2019/486.

7 Asser/Hijma 7-I 2019/500.

8 Asser/Hijma 7-I 2019/488. Zie voor een nadere uiteenzetting van het conformiteitsleerstuk D.E. Burgers, ‘Is een niet-incasseerbare vordering non-conform in de zin van art. 7:17 BW?’, *Bb* 2021/88, par. 2.

9 Gerechtshof Den Haag 20 december 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:2990, r.o. 3.6.

10 Gerechtshof Den Haag 20 december 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:2990, r.o. 3.7.

11 HR 28 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:980, r.o. 3.2.

12 Conclusie A-G W.L. Valk, ECLI:NL:PHR:2024:100, par. 3.40.

lijkt deze vrees voor een ongewenste precedentwerking niet te delen en volgt de conclusie van de A-G dus niet.

## 6. Gevolgen

Kenners van de autobranche verwachten dat het arrest van de Hoge Raad inderdaad tot gevolg zal hebben dat ook andere kopers van elektrische auto's schadevergoeding gaan vorderen als de actieradius lager is dan zij bij de aankoop verwachtten.<sup>13</sup> Kopers die dat willen doen, zullen moeten aantonen dat de werkelijke actieradius zodanig afwijkt van de actieradius die (met voorbehoud) door de verkoper is opgegeven dat zij deze afwijking niet hoefden te verwachten. Het arrest van de Hoge Raad biedt hiervoor geen algemene richtlijnen. De afwijking van 35% die het hof in deze zaak onaanvaardbaar heeft geacht, kan ook niet als algemeen uitgangspunt worden genomen. Er zal dus steeds per geval moeten worden bepaald met welke afwijking de koper rekening had moeten houden. Daarbij zouden deskundigenoordelen richting kunnen geven.

## 7. Conclusie

Het arrest illustreert goed het belang van verwachtingsmanagement bij het sluiten van koopovereenkomsten. Om te voorkomen dat een verkoper achteraf door een ontstemde koper wordt aangesproken, doet de verkoper er goed aan om de koper voorafgaand aan het sluiten van de koopovereenkomst zo volledig mogelijk te informeren over de te verkopen zaak. Andersom doet een koper er goed aan om de verkoper te laten weten hoe hij de zaak wil gebruiken en wat hij van de zaak verwacht. Om bewijsproblemen achteraf te voorkomen is het ook raadzaam om de verwachtingen schriftelijk vast te leggen in de koopovereenkomst of in informatiedocumenten die bij het sluiten van de overeenkomst aan de koper worden verstrekt. Met betrekking tot elektrische auto's zou bijvoorbeeld, naast de (wettelijk verplichte) opgave van de WLTP-actieradius, een inschatting gegeven kunnen worden van de verwachte werkelijke actieradius onder verschillende weersomstandigheden maar ook daarbij is het voorbehoud dat het geen absolute gegevens betreft op zijn plaats. Er zijn immers ook andere factoren, zoals de rijstijl, die de daadwerkelijke actieradius mede bepalen.

<sup>13</sup> B. van Rijswijk, 'Tegenvallende actieradius geldige reden voor ontbinden aankoop stekkerauto', *Het Financieel Dagblad* 1 juli 2024, <https://fd.nl/bedrijfsleven/1522126/tegenvallende-actieradius-geldige-reden-voor-ontbinden-aankoop-stekkerauto>, laatst geraadpleegd op 5 juli 2024.